

2022/2 BR 4 (Gældende)

Beretning om Folketingets prioritering af EU-sager og tidlig inddragelse af fagudvalg og Europaudvalget

Ministerium: Folketinget

Beretning

om

Folketingets prioritering af EU-sager og tidlig inddragelse af fagudvalg og Europaudvalget

Europaudvalget nedsatte den 4. juni 2020 en særlig ekspertgruppe, EU-reformgruppen, som i anledningen af 50-året for dansk EU-medlemskab skulle se nærmere på, om den parlamentariske kontrol med EU-sager i Danmark var tidssvarende. EU-reformgruppen præsenterede på den baggrund den 7. oktober 2021 rapporten »Folketinget i Europa – Europa i Folketinget« med en række forskellige anbefalinger til, hvordan Folketinget kan styrke sin indflydelse på og kontrol med dansk EU-politik. Rapporten blev efterfølgende drøftet i Udvalget for Forretningsordenen (UFO), som den 8. juli 2022 afgav beretning om gennemførelsen af anbefalingerne i Folketingets arbejde.

UFO henstiller i sin beretning til, at der arbejdes videre med en række af EU-reformgruppens anbefalinger, herunder inddragelse af fagudvalg i behandlingen af særlig prioriterede sager og en justering af proceduren for forelæggelse af forhandlingsoplæg.

Da gennemførelsen af disse henstillinger påvirker samarbejdet mellem Folketinget og regeringen, indstillede UFO, at Europaudvalget skulle indlede drøftelser med regeringen for at aftale de nærmere procedurer og tidsfrister for disse. På denne baggrund er Europaudvalget og regeringen blevet enige om nedenstående tilpasninger af samarbejdet om behandlingen af EU-sager i Danmark. De i denne beretning fastlagte procedurer og frister skal alene ses som et supplement til dem, som allerede er aftalt mellem Europaudvalget og regeringen og nedfældet i Europaudvalgets tidligere beretninger.

Folketinget udvælger hvert år på baggrund af bl.a. Europa-Kommissionens årlige arbejdsprogram 10-15 prioriterede EU-forslag med henblik på at give dem en grundigere behandling i Folketinget.

Udvælgelsen af de prioriterede forslag foretages af Europaudvalget i tæt dialog med udenrigsministeren og de relevante fagudvalg. Udenrigsministeren oversender i den forbindelse regeringens forslag til prioriterede EU-sager til Europaudvalget og de relevante fagudvalg. I forbindelse med udvælgelsen af de prioriterede EU-forslag kan Europaudvalget udtage op til ti af de prioriterede forslag til nærhedstjek.

Udvælgelsen af de prioriterede forslag erstatter oversigten over prioriterede EU-forslag, som udarbejdes af Europaudvalgets sekretariat i henhold til Europaudvalgets beretning af 9. april 2010.

Fagudvalgene inddrages tidligt i Folketingets behandling af de prioriterede EU-sager. Den relevante minister forelægger en prioriteret EU-sag i det relevante fagudvalg på et lukket møde umiddelbart efter oversendelsen af et udvidet grund- og nærhedsnotat om det pågældende forslag, dog som hovedregel senest 8 uger efter det foreligger i en dansk sprogversion.

I de tilfælde, hvor Rådet afholder en orienterende debat om et af Folketingets prioriterede EU-forslag før en af ovennævnte frister, bør regeringens forelæggelse i fagudvalget så vidt muligt ske forud for Rådets orienterende debat, under hensyntagen til at rådsmødedagsordener kan ændres med kort varsel.

Regeringens forelæggelser af prioriterede EU-sager i Folketingets fagudvalg bør ske på en måde, som respekterer såvel Folketingets indflydelse som regeringens forhandlingsfrihed.

I langt de fleste sager vil de tidlige forelæggelser finde sted på et tidspunkt, hvor mange væsentlige spørgsmål endnu er uafklarede, og hvor forhandlingssituationen endnu ikke er begyndt at tage form, og hvor det derfor kan være svært at vurdere, hvad man fra dansk side realistisk kan opnå i forhandlingerne.

Den relevante minister tilkendegiver på mødet regeringens foreløbige holdning, peger på områder, der skal afklares nærmere, og drøfter sagen med udvalgsmedlemmerne. På denne baggrund vil regeringen kunne tage højde for medlemmernes holdninger i de videre forhandlinger.

Folketingets Internationale Sekretariat opsummerer efterfølgende drøftelserne, og de enkelte medlemmers og partiers foreløbige bemærkninger fremgår af opsummeringen. Opsummeringen fordeles internt i Folketinget, og udvalgsformanden oversender opsummeringen til den ansvarlige minister med Europaudvalget og Udenrigsministeriet i kopi, med henblik på at sikre at regeringen er opmærksom på medlemmernes foreløbige bemærkninger i de videre forhandlinger.

Til brug for forelæggelsen i fagudvalget sender regeringen et udvidet grund- og nærhedsnotat om de prioriterede EU-sager til relevante fagudvalg og Europaudvalget, senest 4 uger efter at forslaget er modtaget i Rådet i dansk sprogversion og mindst 8 dage inden forelæggelsen i fagudvalget. Regeringen giver her en foreløbig analyse af de danske interesser i sagen, herunder indikation af offensive og defensive interesser samt områder, der skal afklares nærmere, før en endelig dansk holdning kan fastlægges. Notatet indeholder desuden høringssvar om sagen fra relevante interesseorganisationer.

Hvis et prioriteret forslag udtages til nærhedstjek, skal regeringen sende det udvidede grund- og nærhedsnotat til relevante fagudvalg og Europaudvalget, senest 3 uger efter at forslaget er modtaget i Rådet i dansk sprogversion.

Regeringen skal derudover så vidt muligt forelægge forslaget i det relevante fagudvalg senest 6 uger efter offentliggørelsen af den danske sprogversion.

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg har mulighed for at deltage i fagudvalgenes tidlige drøftelser med ressortministeren om regeringens foreløbige generelle holdning.

Det gælder i dag, at regeringens forelæggelse af forhandlingsoplæg sker, før den danske holdning fastlægges.

Fremover skal Europaudvalget inddrages tidligere i behandlingen af EU-sager. Regeringen skal således bestræbe sig på at forelægge sit forhandlingsoplæg, senest 8 uger før Rådets holdning fastlægges.

Der skal være forståelse for, at regeringen af hensyn til forhandlingssituationen eller af andre årsager kan indhente forhandlingsoplæg i Europaudvalget med et kortere varsel. Det er ofte svært at forudse, præcis hvornår Rådet vil fastlægge sin position, og i visse tilfælde er der så kort tid mellem fremsættelsestidspunktet og fastlæggelsen af Rådets holdning, at en forelæggelse 8 uger før ikke er mulig. Såfremt det ikke viser sig muligt at forelægge forhandlingsoplægget 8 uger før, Rådet fastlægger sin position, giver regeringen udvalget en mundtlig begrundelse herfor, når regeringen forelægger forhandlingsoplægget, ligesom Folketingets Internationale Sekretariat så vidt muligt informeres mundtligt om begrundelsen 8 dage forud for forelæggelsen.

I forbindelse med præsentationen af forhandlingsoplægget for prioriterede EU-sager i Europaudvalget forholder den ansvarlige minister sig så vidt muligt til fagudvalgets tidlige tilkendegivelser i lyset af de igangværende forhandlinger.

Det er vigtigt, at partiernes EU-ordførere får bedre tid til at drøfte regeringens forhandlingsoplæg med fagordførerne og i de politiske grupper, forud for at sagen forelægges til forhandlingsoplæg i Europaud-

valget. Regeringen orienterer derfor Europaudvalget skriftligt forud for kommende europaudvalgsmøder om de forventede vægtninger i regeringens planlagte forhandlingsoplæg.

Orienteringen sker i et særskilt notat, der, medmindre andet aftales, ikke gøres offentligt tilgængeligt og oversendes med henblik på intern fordeling i Folketinget parallelt med samlenotatet og altså senest 8 dage inden forelæggelsen. Det bemærkes, at også de danske medlemmer af Europa-Parlamentet kan få indsigt heri.

Orienteringen skal i videst muligt omfang afspejle det forhandlingsoplæg, der mundtligt forelægges for Europaudvalget.

Såfremt regeringen ønsker det, kan den skriftlige orientering om de forventede vægtninger i regeringens planlagte forhandlingsoplæg erstattes af, at den ansvarlige minister efter aftale med Europaudvalget orienterer mundtligt herom bag lukkede døre i Europaudvalget senest 8 dage forud for det møde, hvor regeringen forelægger forhandlingsoplægget. Orienteringen om de forventede vægtninger kan med fordel suppleres af uformelle kontakter eller ordførermøder.

Europaudvalget støtter bestræbelserne på at nedbringe arbejdsbyrden for Europaudvalgets medlemmer og regeringen i forbindelse med Folketingets behandling af EU-sager. Europaudvalget og regeringen er enige om, at følgende tiltag vil kunne bidrage til dette:

1) Kortere notater

Regeringen opfordres til generelt at oversende kortere notater, herunder især samlenotater, idet det bemærkes, at dette ikke opnås ved at fjerne væsentlige elementer fra notaterne, men ved at fokusere på klare og tydelige sagsfremstillinger, herunder især for så vidt angår det omhandlede forslags indhold. Fokus bør være på forslagets betydning for danske interesser. Regeringen bør bestræbe sig på at forholde sig til væsentlige bekymringer som f.eks. er rejst i høringssvar.

2) Simplere gennemgang af det europæiske semester

Regeringen skal gennem ét årligt samråd, som udgangspunkt i juni, orientere Europaudvalget og Finansudvalget om Kommissionens udkast til landespecifikke anbefalinger vedrørende EU-landenes økonomisk-politiske udfordringer og om regeringens holdning hertil. De landespecifikke anbefalinger har traditionelt vedrørt EU-landenes finanspolitik og strukturpolitik, herunder f.eks. arbejdsmarkedspolitikker, men har de seneste år også vedrørt investeringer, herunder behovet for investeringer i bl.a. grøn omstilling. Anbefalingerne vedrører bl.a. også samfundsøkonomiske aspekter af EU-landenes institutionelle udfordringer, herunder bl.a. i forhold til retsvæsenets uafhængighed, korruptionsbekæmpelse og kampen mod skatteundgåelse. Ved at samle de tre årlige samråd i ét samråd ved afslutningen af det europæiske semesters årscyklus kan der fokuseres på de landespecifikke anbefalinger til EU-landene, som generelt anses for at udgøre det vigtigste element i det europæiske semester. Samrådet vil således kunne vedrøre de mere overordnede politisk-økonomiske retningslinjer for den økonomiske politik i EU-landene fastsat i de landespecifikke anbefalinger samt regeringens holdning hertil.

3) Standardmandater

Regeringen opfordres til øget brug af standardmandater inden for grupper af relaterede komitésager, herunder også delegerede retsakter. Det indebærer som gældende praksis siden Europaudvalgets beretning af 13. april 2013, at der fastlægges en ramme, inden for hvilken regeringen kan stemme i standardkomitésager, uden at sagerne forelægges enkeltvis for Europaudvalget og fagudvalget. Standardmandater

forudsætter, at der er tale om kommissionsforslag, der vedtages i komitéprocedure eller som delegerede retsakter ud fra en række ensartede kriterier beskrevet i basisretsakten, og som Danmark tager stilling til ud fra ensartede principper. Komitésager, der ligger ud over denne ramme, og andre væsentlige komitésager vil fortsat blive forelagt Europaudvalget. Europaudvalget kan til enhver tid få forelagt enkelte komitésager, såfremt der skulle være et ønske herom.

4) Fokuserede mundtlige forelæggelser

Regeringen opfordres til i højere grad at foretage en vurdering af, hvorvidt der er behov for at forelægge alle B-punkter på en rådsmødedagsorden mundtligt for Europaudvalget. B-punkter, som ikke vedrører bindende retsakter og i øvrigt ikke får væsentlige konsekvenser for Danmark, kan udelades i den mundtlige forelæggelse, som er praksis for så vidt angår rådsformationerne økonomi og finans, landbrug og fiskeri samt almindelige anliggender. Der udarbejdes fortsat samlenotater om alle B-punkter på rådsmødedagsordenen, ligesom Europaudvalgets medlemmer kan stille spørgsmål til ministeren under den mundtlige forelæggelse af rådsmødets andre punkter. Af hensyn til mødeforberedelsen opfordres regeringen til ved oversendelse af 1. udgave af dagsordenen at markere, hvilke sager regeringen ikke forventer at forelægge mundtligt.

Såfremt der er rådsmøder, hvor regeringen vurderer, at ingen af B-punkterne er væsentlige, og der derfor ikke er grundlag for at forelægge rådsmødet for Europaudvalget, orienterer Udenrigsministeriet Folketingets Internationale Sekretariat om dette, når rådsmødedagsordenen foreligger, dog senest 8 dage forud for det relevante europaudvalgsmøde. Europaudvalget kan inden for 4 dage (inkl. weekender og helligdage, dog bør regeringen bestræbe sig på ikke at lægge denne frist i ferieperioder som jul og påske) fra denne orientering bede om, at rådsmødet eller enkelte dagsordenspunkter alligevel forelægges mundtligt. Såfremt efterfølgende opdateringer til rådsmødedagsordenen ændrer væsentlighedsvurderingen, orienteres Folketingets Internationale Sekretariat herom. Europaudvalget har mulighed for at stille skriftlige spørgsmål til samlenotatet for rådsmødet. Rådsmøder, der ikke forelægges på et europaudvalgsmøde, vil ikke fremgå af Europaudvalgets dagsorden.

5) Judicielle aktiviteter

Det følger af beretning om orientering af Europaudvalget om udviklingen i sager ved EF-Domstolen af 30. april 2009, at regeringen med jævne mellemrum sender Europaudvalget en liste over EF-Domstolens aktiviteter i den kommende tid i retssager, som har de danske myndigheders interesse. Kadencen for regeringens oversendelse af listen over judicielle aktiviteter i sager af dansk interesse for EU-Domstolen ændres fra ugentlig til hver tredje uge.

Det følger af Europaudvalgets beretning af 16. juli 1993, at regeringen orienterer Europaudvalget om åbningsskrivelser og begrundende udtalelser fra Kommissionen samt regeringens svar herpå.

Regeringen opfordres til at orientere Europaudvalget om en åbningsskrivelse fra Kommissionen samtidig med orienteringen om regeringens besvarelse af samme åbningsskrivelse. Tilsvarende orienteres Europaudvalget om en begrundet udtalelse samtidig med svaret herpå.

6) Dagsordener

Regeringen oversender 1. udgave af dagsordenen for Europaudvalgets møde 8 dage før mødet. Ved ændringer sendes 2. udgave 3 dage før mødet, og ved nye ændringer sendes 3. udgave 1 dag før mødet. Med ændringer forstås punkter, der enten er tilføjet eller fjernet fra dagsordenen, og ændringer i

om en sag forelægges til orientering eller til forhandlingsoplæg. Udenrigsministeriet oplyser Folketingets Internationale Sekretariat, såfremt der ikke sendes en 2. eller 3. udgave af dagsordenen.

Indholdet af denne beretning evalueres senest ved udgangen af folketingsåret 2025-2026, idet det dog bemærkes, at lovgivningsarbejdet i 2023 og 2024 må forventes at blive påvirket af valget til Europa-Parlamentet og valget af ny Europa-Kommission i 2024.

P.u.v.

Niels Flemming Hansen

udvalgsformand